

**AAGE V. JENSEN
NATURFOND**

ÅRSRAPPORT
2016

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Årsrapport 2016

ÅRSRAPPORT
2016

CVR-NR. 30 20 55 96

AAGE V. JENSEN
NATURFOND

INDHOLD

OM AAGE V. JENSEN NATURFOND

04	Fondsoplysninger
05	Forord
06	Manden bag Fonden
07	Fondens formål, mission og vision
08	Nytænkning og samarbejde
09	Vores værdier
10	2016 - et tilbageblik
11	Den fremtidige forskningsindsats

PÅTEGNINGER

12	Ledelsespåtegning
13	Den uafhængige revisors revisionspåtegning

LIDESTYBELSE OG TILBUD

15	Årets projekter
18	- Fokus på gedigne oplevelser
20	- Ny bro på vej ved Filsø
22	- Projekt Biodiversitet Nu
24	- Elge i Lille Vildmose
25	- Landmanden som naturforvalter
26	Status for naturfondens ejendomme
30	Benyttelse
31	Økonomisk udvikling
32	Bestyrelsen
34	Redegørelse for god fonrdsledelse
37	Redegørelse for uddelingspolitik

ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER 2016

38	Resultatopgørelse
39	Balance
40	Noter
45	Anvendt regnskabspraksis

SKATTEFORHOLD

48	Skatteforhold
----	---------------

FONDSOPLYSNINGER

FONDEN Aage V. Jensen Naturfond
Kampmannsgade 1, 6.
1604 København V

Telefon: 33 13 21 45
Telefax: 33 93 90 30
E-mail: natur@avjf.dk
CVR-nr.: 30 20 55 96
Stiftet: 29. december 2006
Hjemsted: København
Regnskabsår: 1. januar - 31. december

DIREKTION Direktør Anders Skov

BESTYRELSE Advokat Leif Skov, formand
Direktør, fhv. industriminister Nils Wilhjelm, næstformand
Professor Katherine Richardson Christensen
Advokat Sys Roving
Professor Bent Aaby

REVISION Statsautoriseret revisor Jens Haugbyrd
BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

PENGEINSTITUT Danske Bank

HJEMMESIDE www.avjf.dk

FORORD

Naturfonden er nu midt i vores strategiperiode for 2014-2019, og vi har derfor haft blikket rettet mod realisering af initiativer omkring opkvalificering af naturområderne, forskningsindsatsen og samarbejdsrelationer.

2016 vil særligt blive husket for igangsætningen af vores forskningssatsning, som skaber en rød tråd gennem fondens mål og visioner til en række målrettede forskningsprojekter til innovativ naturforvaltning for biodiversitet samt borgerinddragelse. Hele bestyrelsen, ledelsen og medarbejdere har været involveret - sekundært af eksterne konsulenter.

Det lykkedes at samle 60 af landets førende naturforskere fra alle danske universiteter i foråret til en stor workshop, hvor de agerede bestyrelse for en dag. Det hjalp os til at udpege 5 indsatsområder, som blev sendt i udbud. Naturfonden modtog mere end 70 kvalificerede forslag – de fleste som samarbejdsprojekter mellem universiteterne. De fremmeste projekter blev udvalgt, så de allerede i 2017 kan igangsættes. Naturfonden har store forhåbninger om resultaterne af denne satsning.

Også i år skal der lyde en stor tak til alle Naturråd og frivillige, som stiller op til rådgivning, formidling, guidning og natur- og landskabspleje på stort set alle vore ejendomme. I Naturfonden er vi glade og taknemmelige over den store opbakning, vi møder. Det skaber en lokal ramme med indhold og kvalitet, som Naturfonden ikke selv kan udfylde.

Anders Skov

Direktør Aage V. Jensen Naturfond

MANDEN BAG FONDEN

Aage Villiam Jensen blev født den 17. november 1911 nær landsbyen Vokslev ved Nibe. Forældrene drev et husmandssted i området Frendrup Nihøje, lidt sydøst for Vokslev. Som 8-årig flyttede han med familien til Aalborg, hvor han senere blev lærling hos en tømrermester.

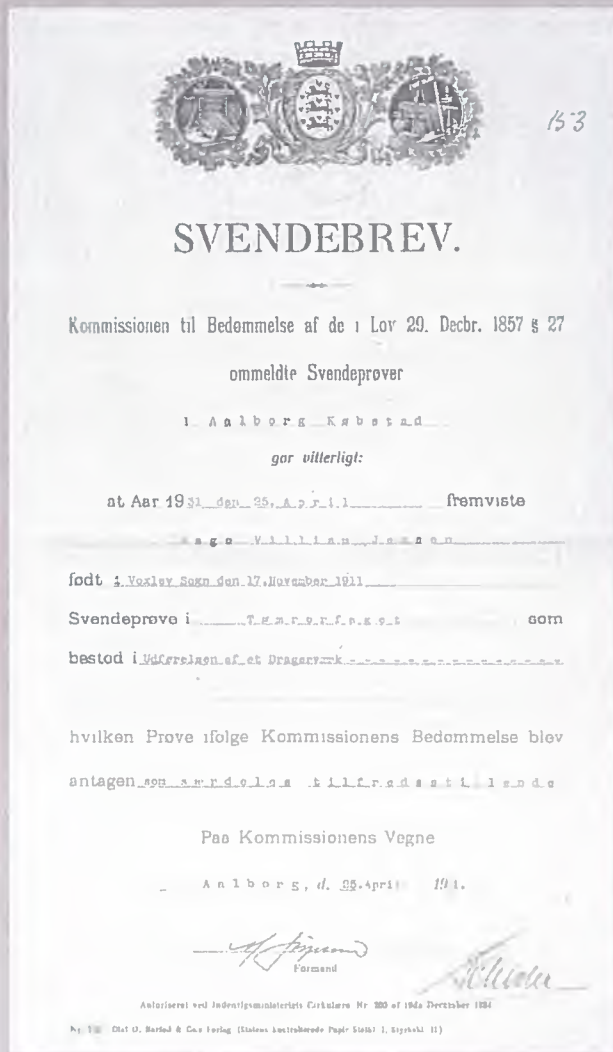
Som udlært tømrersvend drog han på valsen som naver og arbejdede blandt andet i Tyskland, Italien og Schweiz. I de schweiziske alper blev han så begejstret for naturen i en ualmindelig smuk dal ved Rhone-floden, at han aldrig glemte den og i mange år drømte om at vende tilbage.

Efter hjemkomsten til Danmark i midten af 1930'erne begyndte han som tømrermester at bygge mindre huse i København. Uden at gøre den store stads af sin person blev han i løbet af 1960'erne en af Danmarks

førende bygherrer ved opførelsen af Hotel Hvide Huskæden og mange kontor- og boligejendomme landet over.

Da han i 1969 trak sig ud af sit firmas daglige virke, flyttede han til den naturskønne dal i Schweiz, som han huskede fra sin ungdom. Mens han vandrede i bjergene, bestemte han, at en del af den opbyggede formue skulle gives til velgørende formål, især naturbeskyttelse og naturoplysning.

Han var hele livet en tilbageholdende og meget beskednen mand, og indtil sin død gav han en række anonyme gaver. For at sikre arbejdet for naturens bevarelse og de vilde dyrs beskyttelse, oprettede han Aage V. Jensens Fonde, og overlod bestyrelsen efter sin død i 1986 at udføre og udvikle formålet.

FONDENS FORMÅL, MISSION OG VISION

NATURFONDENS FORMÅL

Aage V. Jensen Naturfonds vision og mission er kernen i Fondens virke og kan føres direkte tilbage til det formål, stifteren, tømrermester Aage V. Jensen, havde med Fonden, nemlig:

”At støtte naturens bevarelse og udvikling, samt de vilde dyrs beskyttelse”

- At erhverve, eje og drive naturarealer.
- At foretage og støtte genopretningsprojekter såvel i relation til de af Fonden ejede naturarealer som udenfor disse arealer.
- At yde støtte til forsknings- og formidlingsprojekter med tilknytning til bevarelsen og udviklingen af natur, samt de vilde dyrs beskyttelse.

Støtte til formålet kan ydes såvel i form af aktiviteter i Fondens eget regi som i form af kontante udlodninger, lån m.m. til modtagere udenfor Fonden.

Fonden støtter kun projekter i Danmark.

VISION, MISSION OG VÆRDIER

For at sikre den bedst mulige anvendelse af de midler, Fonden bevilger til naturbevarende formål, har bestyrelsen defineret Fondens strategier og arbejdsmetoder.

Ved vurdering, udvikling og evaluering af projekter benyttes eksterne eksperter, samarbejde med myndigheder, grønne organisationer og andre interessegrupper.

Fonden finder, det har stor betydning for naturbeskyttelsen, at befolkningen kommer ud i naturen og får forståelse for dens værdier.

”At give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur - i dag og i fremtiden”

- Naturfondens vision

”At bevare, beskytte, udvikle og synliggøre danske naturværdier gennem samarbejde om vigtige naturprojekter”

- Naturfondens mission

NYTÆNKNING OG SAMARBEJDE

Danmark har stadig en rig natur med store værdier og er et velstående land, hvor forudsætningerne for at prioritere og passe på naturen er til stede. Det kræver dog mange ressourcer og betydelige økonomiske midler at bevare, beskytte og udvikle naturen.

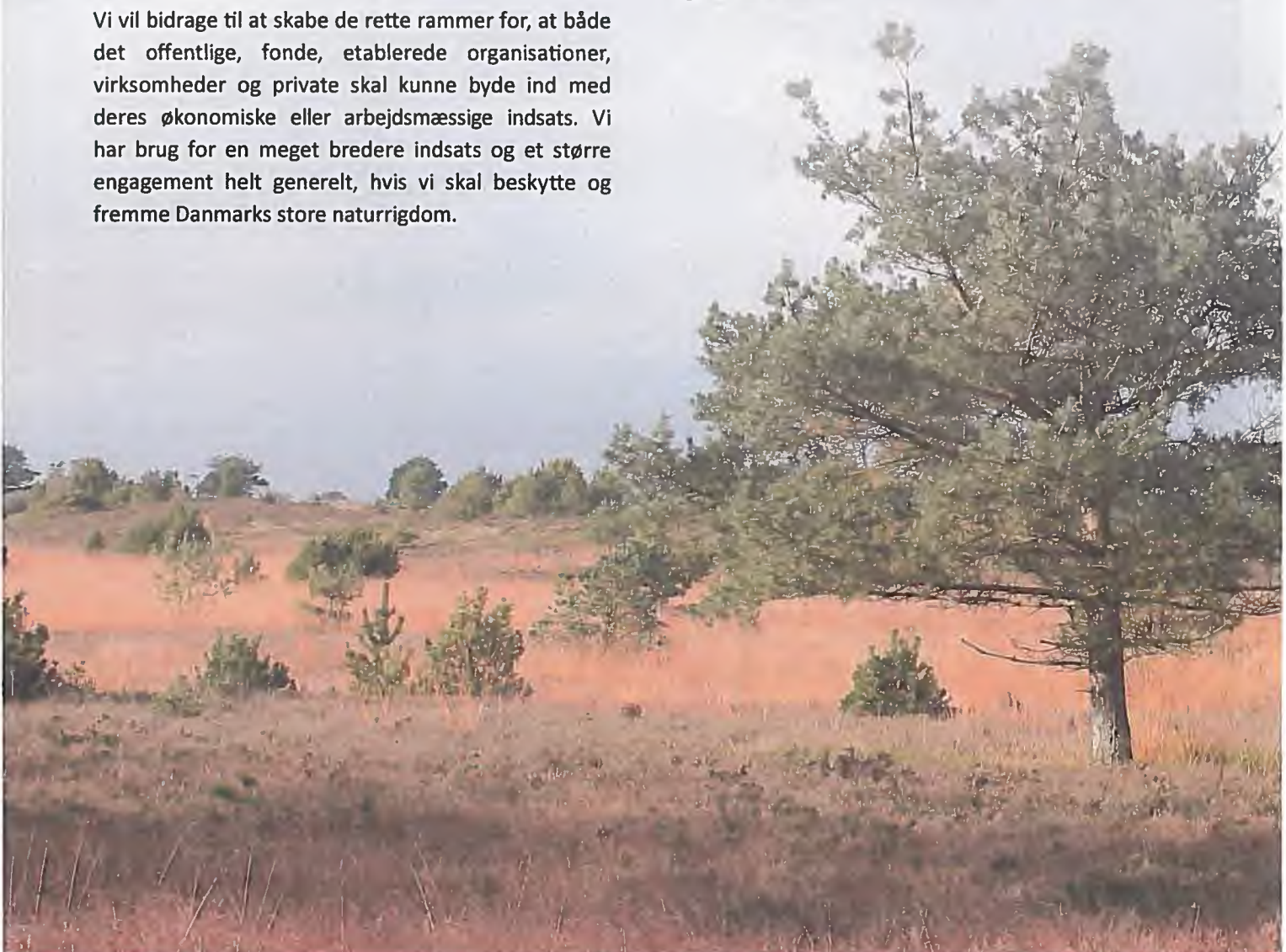
Det ved vi i Aage V. Jensen Naturfond, hvor vi over en lang årrække har arbejdet for naturens sag og i dag er den største private besidder af naturarealer i Danmark.

Det offentlige har tidligere varetaget en meget stor del af naturforvaltningen i Danmark, men i de senere år er det blevet stadig vanskeligere at afsætte tilstrækkelige midler til dette område. Så selvom der i dag er mange, der arbejder for naturens sag og gør et stort arbejde, så må vi desværre konstatere, at naturtilstanden i Danmark er under pres. Derfor er der brug for, at alle gode kræfter arbejder sammen, hvis indsatsen for naturen skal nå et rimeligt niveau.

Vi vil bidrage til at skabe de rette rammer for, at både det offentlige, fonde, etablerede organisationer, virksomheder og private skal kunne byde ind med deres økonomiske eller arbejdsmæssige indsats. Vi har brug for en meget bredere indsats og et større engagement helt generelt, hvis vi skal beskytte og fremme Danmarks store naturrigdom.

Det er det, Aage V. Jensen Naturfond arbejder for, og vi tror på, at det kan lade sig gøre. Men det kræver, at der sker en modernisering af den måde, vi tænker forvaltning af naturen på i Danmark. Det kræver andre måder at arbejde sammen på og nye måder at gribe selve forvaltningen af naturen an på – det er nødvendigt at være nytænkende.

Denne modernisering ønsker Aage V. Jensen Naturfond at tage aktiv del i. Vi vil derfor søge at øge naturværdien på de arealer, som vi allerede ejer, vi vil også være med til at skabe stærke partnerskaber og nye samarbejdsformer, og vi vil endnu mere fokuseret støtte en række nyttige projekter, der forbedrer den danske naturtilstand og sætter naturen på dagsordenen. Samtidig vil vi bidrage til at aktivere alle de aktører, der har mulighed for at handle til fordel for naturen. Det overordnede mål er at give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur – i dag og i fremtiden.

VÆRDIER

Med udgangspunkt i visionen og missionen for Aage V. Jensen Naturfond har vi en række værdier, som danner grundlaget for vores arbejde:

VI FORMIDLER

Vi mener, at formidling er vigtig for opnåelse af målene inden for alle vores indsatsområder. Indsatsen inden for formidling har høj prioritet, fordi vi mener, at kendskab til, indsigt i og forståelse for naturens rigdom er en forudsætning for, at naturværdier værdsættes.

VI VIL DEN RIGE NATUR

Vi prioriterer rig natur og ønsker at foretage en aktiv naturforvaltning for at sikre en bedre tilstand i naturen. Vi arbejder for biodiversitet og mangfoldighed, som er væsentlige for naturens overlevelse og balance.

VI BESKYTTER NATUREN OG SKABER BASIS FOR GODE NATUROPLEVELSER

Vi tilgodeser befolkningens nutidige og fremtidige ønsker om rige naturoplevelser, og vi er meget bevidste om at sikre den størst mulige tilgængelighed på vores naturarealer, så flest muligt kan få gode naturoplevelser. Vi ønsker også at der er plads til fri naturlig dynamik i naturen.

VI ER FORSKNINGSORIENTEREDE

Vi støtter og opfordrer til forskning på egne arealer samt andre former for projekter, som viser, hvordan naturindholdet kan forbedres. Vi ønsker vidensdeling og formidling af de opnåede resultater, og vi evaluerer vores projekter på basis af fakta.

VI VIL DIALOG OG KOMMUNIKATION

Vi søger åbenhed og dialog. Vi ønsker at have en klar profil, at skabe kendskab til vores indsats for naturen og til de udfordringer, der knytter sig til at skabe rig natur. Vi ønsker at indbyde til dialog, men også at kommunikere om de naturoplevelser, som vi skaber basis for.

VI ER NYSKABENDE

Vi er langsigtede, risikovillige og nyskabende. I praksis har vi frihed til at løbe en risiko og igangsætte eksperimenter, som hverken det offentlige eller private personer har mulighed for.

VI SAMARBEJDER

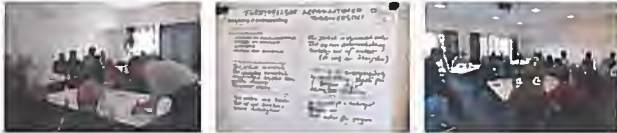
Vi skaber resultater via samarbejde. Vi arbejder for at deltage i og formidle samarbejde mellem alle parter inden for naturbeskyttelse for at nå et fælles mål. Vi samarbejder med grønne foreninger i lokale Naturråd for vores store ejendomme for at sikre lokal forankring og den optimale naturforvaltning. Det er gennem samarbejdet, at fagligheden højnes, og det er i den lokale forankring, vi sikrer at de mange lokale hensyn tilgodeses. Der er brug for alle gode kræfter og ressourcer for at få en rig natur. Vi deler gerne vores viden og erfaringer.

2016 - ET TILBAGEBLIK

APRIL

Forskerworkshop afholdt i Fredericia for landets 60 fremmeste naturforskere som opstart på Naturfondens nye forskningsindsatsning.

MAJ

Ovstruptårnet

20. maj. Indvielse af Ovstruptårnet på Ovstrup Hede.

Vejlernes dag

21. maj. Fremvisning af driftsbygninger og bemanding af fugletårne med guidning.

Folkemøde om natur

Første møde var en succes med 5.500 fremmødte og godt vejr i Hirtshals.

JUNI

Lille Vildmose

De første fem elge slippes ud i Mellemområdet. Hvilket har medført en stigning af besøgende på omkring 75%.

Vaserne

Den 12. juni var der indvielse af faciliteter i Vaserne, herunder Vasetårnet, Vaseskjulet og en ny formidlingsbro.

JULI

Filsø

Den 1. juli. var der indvielse af ny flot bro over pansergraven samt Langoddetårnet.

AUGUST

Vejlerne

Renovering af plancher i alle tårne i Vejlerne.

Råbjerg Mose

LIFE projektet er afsluttet. Rydning af træer og buske på rimmer og dobber samt udvidet høslæt og græsning for hedepletvinge.

SEPTEMBER

Fælles Naturrådsmøde

Fælles Naturrådsmøde i Randers 17. september

OKTOBER

Vejlerne

Indvejning af kreaturer på Bygholmengen i Vejlerne efter et næringsfuldt ophold. I gennemsnit tog hver ko 82 kg på i vægt!

Gyldensteen Strand

Ny handicapvenlig sti og udsigt tilgængelig nord for Eriks-holm

NOVEMBER

Gyldensteen Strand

Stenudstilling etableret i Tærskeladen – fremvises på guide-ture.

Wilhelmkonference

Fokus på naturens genopretning

DEN FREMTIDIGE FORSKNINGSINDSATS

Naturfondens strategi for 2014-20 indebærer fokus på evaluering og opgradering af egne arealer, samarbejde og mere målrettet forskning. Startskuddet til den nye forskningsstrategi lød den 1. april 2016, hvor 60 forskere fra alle landets universiteter og naturhistoriske museer inviteredes til workshop for at diskutere de fremtidige udfordringer for sikring af biodiversiteten i Danmark. Gennem en lang dag arbejdede forskerne på tværs af institutioner i 3 workshops og 9 grupper. Målet var at hjælpe Naturfonden med at identificere, hvor støtte til ny og banebrydende forskning kan bidrage til bedre forvaltning af naturen og inddrage danskerne.

Som forberedelse til dagen havde forskerne udarbejdet deres egne projektforslag. De mange kreative ideer udgjorde idegrundlaget for workshoppen. Dagen afsluttedes med en fælles samling med fremlæggelser og diskussioner af de mange interessante forslag.

Hjemme blev de mange indkomne forslag analyseret og medførte, at Naturfonden kunne fremlægge en 5-årig uddelingsstrategi, som underbygger Naturfondens vision og strategi, med særlig fokus på biodiversitet og mangfoldighed, som er væsentlig for naturens overlevelse og balance.

Uddelingsstrategien faldt inden for 5 emner:

- Citizen Science
  - inddragelse af borgerne i forskning og forvaltning
- Applikation af ny teknologi
  - til brug for naturforvaltningen
- Naturforvaltning
  - omkostningseffektive driftsformer
- Naturforvaltning
  - overordnet balance i vore økosystemer
- Balance i naturens kredsløb.

Processen blev, at uddelingsstrategien udsendtes efter sommerferien med anmodning om et 'Letter of Intent' på maksimalt 4 sider. Kriterier omfattede mindst én forskningsstation, men helst flere i samarbejde og meget gerne med organisationer; tilskyndelse til uddannelsesprojekter; indsamlet data skal så vidt mulig overføres til DanBIF. Forskningsindsatsen gælder over de kommende 5-6 år.

I efteråret 2016 modtog fonden 72 meget kvalificerede forslag til en samlet projektsum på godt 300 mio. kr. På basis af de indkomne forslag foretog Fonden en udvælgelse af projekter, som blev behandlet første gang på et bestyrelsesmøde ultimo 2016.

LEDELSESPÅTEGNING

Vi har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 for Aage V. Jensen Naturfond.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

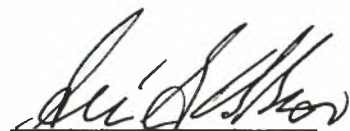
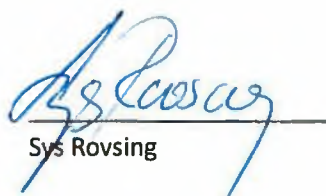
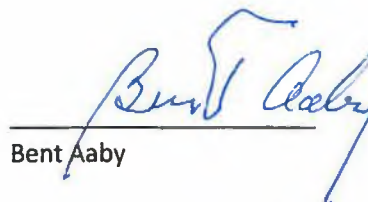
København, den 15/5 -2017

DIREKTØR

Anders Skov

BESTYRELSE

Leif Skov, formand
Sys Røvsing
Katherine Richardson
Christensen
Bent Aaby

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til ledelsen i Aage V. Jensen Naturfond

KONKLUSION

Vi har revideret årsregnskabet for Aage V. Jensen Naturfond for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, noter og anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

GRUNDLAG FOR KONKLUSION

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af fonden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

LEDELSENS ANSVAR FOR ÅRSREGNSKABET

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift,

medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

REVISORS ANSVAR FOR REVISIONEN AF ÅRSREGNSKABET

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om fondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at fonden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med ledelsen om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, den 15. maj 2017

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

CVR-nr. 20 22 26 70

BDO

Jens Haugbyrd
Statsautoriseret revisor

Steen Klit Andersen
Statsautoriseret revisor

ÅRETS PROJEKTER

Fonden opfylder formålet dels ved støtte til eksterne projekter og dels ved erhvervelse, etablering, genopretning og drift af egne naturområder i Danmark.

UDVÆLGELSEN AF EKSTERNE PROJEKTER

Fonden yder støtte til mange naturprojekter indenfor forskning, indsamling af viden og naturformidling. Ved at forske i og afdække naturens tilstand skaffes bedre muligheder for fremtidig, velovervejet naturforvaltning. Samtidig sikrer formidling af viden om naturens dyr og planter indsigt i naturens vilkår og et engagement i at bevare naturen.

Vi konkurrerer ikke med det offentlige, andre fonde og grønne organisationer om erhvervelse af naturarealer eller andre projekter.

Fonden arbejder for at deltage i og formidle samarbejde mellem alle parter indenfor naturbeskyttelse for at nå fælles mål, samt søger samarbejde med kompetente interessenter. Fonden støtter gerne langsigtede projekter, hvori indgår kapacitets- og vidensopbygning.

De samlede uddelinger til projekter i 2016 er på ca.

62,5 MILLIONER KR.

Fonden udvælger projekter under hensyntagen til vores tre indsatsområder, som

- **forbedrer** - øger naturværdier i dansk natur
- **påvirker** - fremmer en naturdagsorden
- **iværksætter** - igangsætter, støtter og driver aktiviteter samt indgår i stærke partnerskaber

---

I ÅR ER DER GIVET STØTTE TIL FØLGENDE NYE PROJEKTER:

Hjørring Kommune

"Naturmødet" – Folkemøde om naturen

Med donationen til Naturmødet har Naturfonden understøttet en folkelig, inkluderende ramme for at sætte naturen på den offentlige dagsorden. Gennem diskussioner, interviews og utallige udstillinger kombineret med godt vejr blev det første møde en succes, som lover godt for kommende folkemøder. Med ca. 4500 deltagere til første åbning oversteg antallet gæster de forventede 2-3000. På baggrund af det vellykkede første Naturmøde besluttede Naturfonden efterfølgende at understøtte de kommende to Naturmøder i 2017 og 2018.

ÅRETS PROJEKTER

Rune Engelbreth Larsen

Projekt: "Vildere vidder i dansk natur"

Et bogprojekt med titlen 'Vildere vidder i dansk natur', som analyserer og udpeger større sammenhængende naturområder på 1000-25.000 ha, og hvor grundlaget for at udsætte en eller flere arter af forskellige græsser er tilstede med henblik at opnå en mere selvforvaltende natur. Bogen forventes udgivet i 2017.

Københavns Universitet

Naturbevarelse i Vestsjællandske skove

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning har undersøgt mulighederne for en funktionel, målrettet indsats for naturen i skovene.

I første fase har IGN kigget på statens skove. Den nye fase skal tage erfaringerne herfra over i de privatejede skove.

DCE, Aarhus Universitet

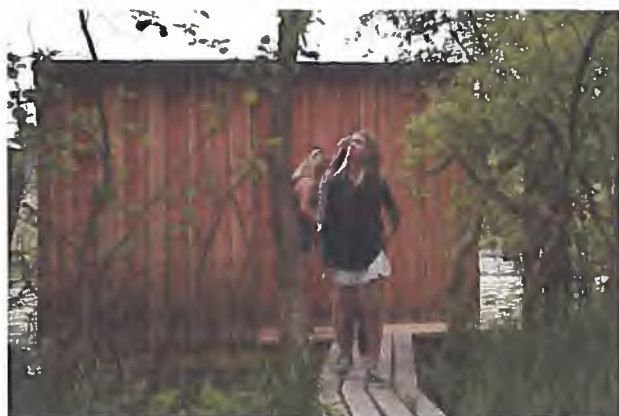
Overvågning af Vejlernes fugleliv

Støtte til den årlige overvågning af ynglende og rastende fugle i Vejlerne og bearbejdning af data.

Fugleværnsfonden

Opførelse af skjul og undervisningsbro i Vaserne

Fugleværnsfonden forvalter 14 ha af naturfondens areal i Vaserne. Til brug for deres aktiviteter er der givet støtte til en naturformidlingsbro for skoleklasser m.m. ved Olsens Sø samt et fugleskjul ved samme sø, som er beskrevet andetsteds i årsrapporten. Undervisningen benytter den grejbank, som fonden støttede sidste år.

Københavns Universitet

Udarbejdelse af plan for græsningsdrift i Tofte Skov

Tofte Skov, som Naturfonden ejer, er en af de vigtigste græsnings skove i Danmark, med en heraf betydelig rigdom af planter og dyr. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning skal undersøge græsningsforholdene med henblik på at kunne foreslå optimeringer til fordel for biodiversiteten i skoven.

Søborg Sø

Naturgenopretning

Lodsejerlauget og Gribskov Kommune har besluttet at arbejde for en genopretning af Søborg Sø, som Naturfonden tidligere har haft foreslået. I samarbejde med parterne, har Naturfonden finansieret arbejdet med at undersøge de tekniske, juridiske, økonomiske og kulturhistoriske forhold, for at tilvejebringe det fulde beslutningsgrundlag for projektet.

I regeringsgrundlaget af november 2016, blev det besluttet, at staten skulle påtage sig opgaven med at genoprette søen.

WWF

Projekt: "Opdag havet 2"

Første fase af Opdag Havet projektet har haft stor succes med at nå ud til den brede offentlighed, bl.a. via 38 Opdag Havet events rundt i landet, med godt 10.000 deltagere.

I anden fase skal WWF fortsætte indsatsen og som et nyt element arbejde målrettet med gymnasieklasser.

Københavns Universitet

Forskningsprojekt: "Hede, får og brand"

Københavns Universitet, Institut for geovidenskab og Naturforvaltning har på fondens opfordring undersøgt effekter for naturværdier af pletafbrændinger på heder og brug af får og vandrende hyrder – begge metoder er særligt velegnede til hedepleje.

Statens Naturhistoriske Museum

Projekt: "Danmarks Havalger"

Første samlede nationale oversigt over og nøgle til alle 400 danske makroalger præsenteret i bogform.

Statens Naturhistoriske Museum & Københavns Universitet

Undervisning i Dansk Naturforvaltning

I de sidste 10 år har fonden samarbejdet med Center for Makroøkologi, Evolution og Klima under SNM om forskning og undervisning i naturforvaltning. Med den nye 5-årige bevilling sikres et fortsat højt niveau for de studerende der ønsker at skrive bachelor-, master- og phd.-opgaver om dansk naturforvaltning. Som et andet væsentlige led, skal CMEC fortsætte med at arbejde med at bruge og udvikle Citizen Science og arbejde med forbedret evidensbaseret naturforvaltning.

Naturstyrelsen Himmerland

Støtte til LIFE IP Landmanden som naturforvalter

Nyt stort Integreret LIFE-projekt med fokus på natur, miljø og klima i ådale beliggende i Himmerland og Kronjylland – se særlig omtale.

I sammenhæng med LIFE IP projektet er der givet et yderligere beløb til Naturstyrelsens projekt 'Naturpleje som driftsgren', idet aktiviteter fra dette projekt fortsættes indtil de kan indgå i det Integrerede projekt.

Hjørring Kommune

Støtte til Naturmødet 2017

Med forventning om, at Naturmødet bliver en endnu større succes i 2017 støttes projektet med samme beløb som til arrangementet i 2016.

Danmarks Naturfredningsforening & WWF

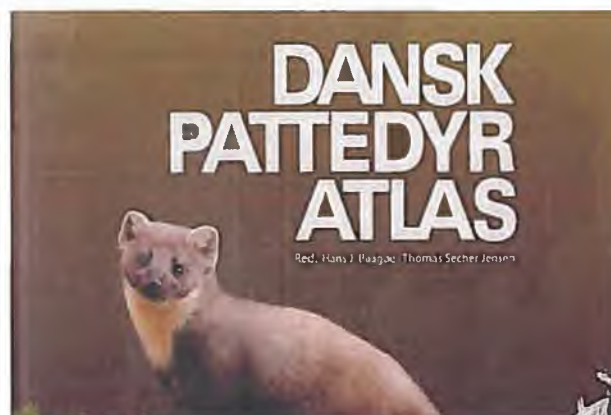
Øresundskonference

De grønne foreninger afholdt i februar 2016 en konference med fokus på benyttelse og beskyttelse af Øresunds naturværdier.

DCE, Aarhus Universitet

Dansk Pattedyrsatlas 2008

Naturfonden har tidligere støttet udarbejdelsen af Dansk Pattedyratlas. Data fra projektet er nu blevet digitaliseret og lagt ind i DanBif (den danske database for biodiversitetsinformation).

FOKUS PÅ GEDIGNE OPLEVELSER

Opkvalificering af fondens naturområder indebærer også at sikre de besøgende får en bedre oplevelse, når de lægger vejen forbi. Det er et klart mål i vores strategi.

I forsommeren 2016 kunne vi indvie fire enestående og særligt indpassede udsigtstårne og -skjul i vores områder på henholdsvis Sjælland, Midtjylland og i Vestjylland.

Forårets første indvielse fandt sted den 20. maj på **Ovstrup Hede**, hvor en ny stor parkeringsplads til bus og biler samt et tårn, hvorfra man kan opleve områdets vilde dyr kunne tages i brug. 150 fremmødte fejrede dagen med en gåtur på den nye natursti igennem nåleskoven til skovbrynet og heden, hvor det høje tårn er nænsomt indpasset.

Efter taler af viceborgmester Kent Falkenvig fra Herning Kommune og Anders Skov fra Naturfonden klippedes snoren og tårnet kunne tages i brug. Tårnet kan rumme en hel skoleklasse og med panoramaudsigten over heden er der gode muligheder for at opleve områdets mange kron dyr, dådyr og rådyr – og måske en ulv?

Tårnet er indrettet med bord og bæk, så man kan slå sig ned med en kop kaffe og samtidig nyde skumringen, hvor dyrene er mest aktive. Efter indvielsen var der vildtpølser til alle!

12. juni var det tid til at foretage en fejring af Vase-tårnet og Vaseskjulet i **Vaserne**. Ved et storstilet arrangement, som udmønter samarbejdsaftalen med Rudersdal Kommune og Fugleværnsfonden, kunne der afholdes indvielser og taler med indlagte guidede vandreture for ca. 250 deltagere i løbet af dagen.

Vaseskjulet er første version af skjul med den nye type envejsglas, som tillader næroplevelser af fugle uden kikkert og muligheder for fuglefotografering. Med den nye udsigt til Olsens Sø med mange andefugle og skarvkolonien er der skabt en overvældende naturoplevelse, som mange sætter pris på.

Vasetårnet blev indviet den 12. juni 2016. Det har en 45 meter rampe, to etager og giver alle inklusive folk med handicap enestående udsigt til Storekalv i Furesøen samt de udbredte rørskove og den vildtvoksende ellesump. Borgmester Jens Ive holdt tale og klippede snoren. For de mange fremmødte blev der serveret kringle, pølser og lækende drikke.

Filsøs 4 års fødselsdag blev fejret med maner ved Møllers Hus den 1. juli. Der var nemlig indvielse af det nye Langoddetårn. Det har fået en udsøgt placering nord for Møller Hus i vandkanten til Mellemsø – en af Filsøs mest fuglerige områder.

Adgangen er et kapitel for sig selv, da det sker via en rundtur omkring den kulturhistorisk interessante Pansergrav, der blev bygget under 2. verdenskrig af tyskerne mod en allieret invasion. Den brede grav er nu forsynet med en smuk gangbro i FSC-certificeret træ. Tårnet har hurtigt vist sig interessant, da odder hyppigt ses i vandet og på den nye ø, som også er etableret ud for tårnet. Af samme årsag har øen fået navnet Odderholm.

NY BRO PÅ VEJ VED FILSØ

Efter års tilløb og seje forhandlinger lykkedes det i 2016 at få alle tilladelser i hus til en ny Filsø-Ellipsen, som vil gøre det lettere at komme tæt på det særlige landskab omkring Filsø. Den nye naturoplevelse er et resultat af et samarbejde mellem Aage V. Jensen Naturfond, Realdania og Naturstyrelsen, og kan opleves for publikum fra starten af sommerferien 2017.

Sammen med ni andre særlige steder i det danske landskab blev Filsø i 2012 udvalgt som en del af Realdania-kampagnen Stedet Tæller. Siden udvælgelsen af arkitekt har Realdania, Aage V. Jensen Naturfond og Naturstyrelsen arbejdet sammen med landskabsarkitekterne Schønher om at skabe et projekt ved Filsø, der løfter hele oplevelsen af stedet i ét samlet greb.

En ny adgangsvej til søen og en ny parkeringsplads er på vej. Den ny adgangsvej krummer lidt, så selve besøgscenariet ikke er synligt fra Porsvej. Den tilhørende

P-plads kan rumme ca. 50 biler og 2-3 busser med vendeplads. Dermed skabes et centralt holdepunkt, som bliver afsæt for en ny bro, der leder de besøgende ud i naturen i et sammenhængende cirkelforløb: Gennem klithede og rørsump, helt ud på søen og tilbage igen. Sti og bro hænger sammen og udføres i beton, der patinerer smukt og føjer sig ind i naturen.

Udover den nye bro, som vil være et naturligt udgangspunkt for ture ved Filsø, opfører Naturfonden en skolestue, picnicfaciliteter og toiletter i forbindelse med projektet. Også i denne del af projektet er alle tilladelser indhentet og dermed vil disse tilbud være klar til at tage i brug med udgangen af 2017.

Luffoto over projektområdet med adgangsvej, P-plads og bro. Broen når omkring 25-30 m ud i søen, og hele turen rundt er på ca. 250 m.

Illustration af ellipsebroen set fra syd. Broen laves i beton og er skridsikker. Bredden varierer mellem 2 og 4 m. Afstanden til søoverfladen bliver ca. 1 m.

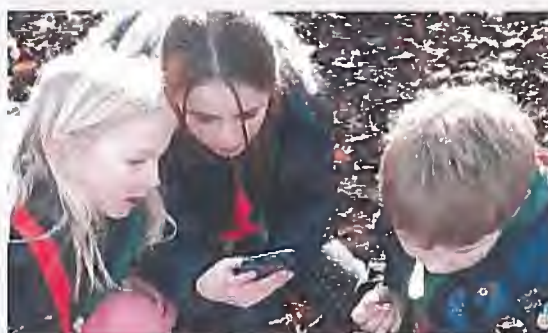
PROJEKT BIODIVERSITET NU

Projekt Biodiversitet Nu skaber ny viden om, hvordan Danmarks natur har det ved at kigge på, om det går frem eller tilbage for udvalgte dyr, planter, svampe og levesteder i den danske natur.

Projektet er et samarbejde mellem Danmarks Naturfredningsforening og forskere på Københavns Universitet og Aarhus Universitet – støttet af fonden. Formålet med projektet er at skabe ny viden om, hvordan biodiversiteten i Danmark har det og samtidig inddrage den brede befolkning i indsamlingen af naturdata. Det Store Naturtjek er derfor et Citizen science projekt. En fyldig hjemmeside guider besøgende rundt i projektet. Alle kan være med til at registrere de udvalgte arter og levesteder med app'en NaturTjek.

NaturTjek bruges til at følge udviklingen for biodiversiteten både nationalt og kommunalt. Projektet stræber efter at kunne levere en oversigt for hver af Danmark 98 kommuner. Den viden, der kommer ud af projektet, formidles videre til de lokale politikere og jordejere, som kan gøre noget helt konkret for at forbedre leveforholdene for dyr, planter og svampe i deres område.

Hvordan gik 2016?

Til sammen er der knap 30.000 danskere, der bruger NaturTjek. Det betyder også, at NaturTjek er den mest hentede Citizen science-app i år i Danmark – med 28.000 unikke downloads.

Siden den 1. januar 2016 er der foretaget 171.366 registreringer! Det er 11.000 flere registreringer end under projektets første sæson, 2015. På Biodiversitetsdagen 2016 deltog 11.000 mennesker over hele landet i aktiviteter, som satte fokus på den danske natur og de arter, den huser. Og hele 49 kommuner kom i 2016 i mål med mere end 1500 registreringer, hvilket indebærer, at man kan udtale sig om deres biodiversitet.

Projekt Biodiversitet Nu gik i 2016 nye veje og indledte et spændende samarbejde med Arlas landmænd, som dermed vil naturtjekke - særligt i det åbne land. Dette sker samtidig med et målrettet fokus med særlige aktiviteter for skoler, familier, spejdere, naturvejledere og lystfiskere.

Naturfonden har i året opsat plancher i vores Naturrum og tårne med opfordring til de besøgende om at finde mobilen frem og tjekke naturen.

ELGE I LILLE VILDMOSE

Der blev skrevet Danmarkshistorie, da 5 svenske elgkalve i november 2015 ankom til Lille Vildmose i Øst-himmerland. Aage V. Jensen Naturfond har i samarbejde med Aalborg Kommune stået for projektet, som samtidig sikrer, at naturelskere i juni 2016 for første gang kunne se de imponerende dyr bevæge sig rundt i Danmarks største fredede landområde – nøjagtigt som de gjorde for 4.500 år siden.

Siden juni, hvor de første 5 elgkalve blev lukket ud i det 21 km² store Mellemområde, har elgene – sammen med bestanden af 21 udsatte kron dyr fra Høstemark og Tofte skove – indgået som en vital del af mosens naturlige økosystem, og mange besøgende har haft fornøjelsen af at fange et glimt af elgene. Erfaringerne med de 5 første elge

er, at de trives og er med til at holde bestanden af træer og buske nede – omend de 5 elges indsats er begrænset i det store Mellemområde.

Netop træer og buske er en trussel for genopretningen af højmosen, og da elgene er store planteædere, har de en vigtig rolle som en naturlig del af Lille Vildmoses økosystem.

Nu hvor vi kan se, at de første 5 elge er faldet godt til, øges bestanden med 4 kvier og 1 tyr. De nye elge kom til Vildmosen i vinteren 2016-17, og udsættes i mellemområdet i juni 2017.

For Naturfonden har målet været klart fra starten. Vi vil genskabe og sikre højmosen. Elge, kronvildt, vildsvin og de mange andre dyr skaber i samspil med deres forskellige

adfærdsmønstre og måder at søge føde på en fantastisk dynamik og sikrer dermed rigdommen af arter.

Elgene indgår 100 pct. på naturens egne præmisser i højmosens naturlige dynamik, og på den måde er vi tro mod målet om, at dette stykke natur – Nordvesteuropas største lavlandshøjmose – skal kunne passe sig selv.

NYT INTEGRERET LIFE-PROJEKT – LANDMANDEN SOM NATURFORVALTER

På årets sidste møde besluttede bestyrelsen at medfinansiere Naturstyrelsens store LIFE-Integrerede projekt (LIFE-IP) med op til 16,5 mio. kr. Det samlede projektbeløb er på ca. 100 mio. kr.

LIFE-IP er et nyt tiltag i EU, som har til formål at koordinere midler fra flere EU-lande, aktivere og involvere interessenter, forankre indsatsen i samfundet, sikre videreførelse efter projektslutning og overføre det til resten af landet.

LIFE-IP Natur støttes med 60 mio. kr fra EU og har fokus på kildevæld, rigkær og overdrev i 11 Natura 2000-udpegede ådale i Himmerland og Kronjylland. 8 nordjyske kommuner deltager i projektet. Den nationale medfinansiering er på 40 %, som også finansieres af Naturstyrelsen, de 8 kommuner og 15. Juni Fonden.

Målet er at fjerne barrierer og gøre det til en forretning for landmænd at forvalte ådale til gavn for natur, miljø og klima og varigt at sikre større, sammenhængende og dermed mere økonomisk interessante forvaltningsenheder på tværs af forskellige naturtyper og ejerforhold.

Virkemidler omfatter udviklingsarbejde indenfor driftsmetoder, græsningsteknologi og biomassehøst, branding og markedsføring af arealernes produkter samt uddannelse af landmænd, landbrugskonsulenter og kommunale medarbejdere, samt virke aktivt for at gøre naturplejen til en rentabel driftsgren for landbruget med fokus på landmanden som naturforvalter.

Bestyrelsen har lagt vægt på integreringen af landmænd og andre lodsejere i projektet, herunder på projektets erfaringer så vidt muligt kan bruges til at sikre bedre regler og støtteordninger for naturplejen og bedre uddannelse af landmænd som naturforvaltere.

Til understøttelse af LIFE IP-projektet har bestyrelsen besluttet at støtte en forskningsansøgning på knapt 6 mio. kr. fra Aarhus Universitet om kortlægning, genopretning og forvaltning af grundvandfødte moser og kildevæld.

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

FILSØ

Vand giver liv, biodiversitet, variation, oplevelser, udsigter, praktiske udfordringer, men også publikum. Alle ovennævnte elementer er Filsøs genskabelse et udpræget bevis for. I projektets fjerde år er udviklingen i Søndersø og Mellemsø fortsat i gunstig retning. De i 2014 udsatte aborrer har med stor succes nu gennemført to ynglesæsoner, hvilket har medført, at vi ser en stærk aborrepopulation i alle aldre. Succesen med udsætning af aborre er helt essentiel for søens fortsatte gunstige udvikling.

Med årets vandplanteregistrering nåede vi op på mere end 50 arter, hvilket gør Filsø til Danmarks mest artsrige sø på vandplanter – og det er forunderligt.

Øerne forsøges med forskellige plejemetoder (afgræsning med får eller kvæg, afbrænding, slåning) at friholdes for tilgroning, mens vi registrerer effekterne. I efteråret har Varde Kommune som plejemyndighed gået i gang med at rydde heden vest for Kirkebyvad for opvækst af bjergfyr, birk og bævreasp.

De besøgende strømmer fortsat til Filsø. Alene NaturKulturVarde, Merete Vigen Kultur- og naturformidling har haft travlt med 125 guidede ture i området. Hertil kommer alle de andre arrangører.

Indvielsen af Langoddetårnet er beskrevet andetsteds i årsberetningen. Som noget nyt er der fra 2016 indgået en aftale med Varde Kommune om at sende kommunens 6. klasser "Ud i Naturen" med naturvejleder. Naturfonden har oprettet en grejbank for børnene og stiller tørvejslokaler og toiletfaciliteter til rådighed. Fra næste år udvides tilbuddet med en egentlig natur-skole.

LILLE VILDMOSE

Naturgenopretningen i Lille Vildmoseområdet er fortsat med uformindsket styrke i 2016 - både i skovområderne og i Mellemområdet, dvs. arealerne mellem Tofte Mose i syd og Høstemark Skov og Mose i nord. Indsatsen i 2016 har omfattet bl.a.

- Udsætning af kron dyr og elg – se artikel andetsteds i årsberetningen.
- Fortsat afvikling (rydning) af især plantet og selvsået sitkagran til fordel for løvskov.
- Genskabelse af naturlig hydrologi er fortsat og afsluttet i Tofte og Høstemark Skove. Der er foretaget tilkastning eller bundhævning af grøfter i den nordlige og centrale del af Tofteområdet. Vandstanden er steget, og afstrømningen kan i overvejende grad følge naturlige render og lejer fra før afvandingen.
- Færdiggørelse af dæmningsanlæg langs nordøstranden af Tofte Mose har stabiliseret forholdene i området og vil forbedre de hydrologiske forhold for højmosen i nord.
- Birkesø, der blev afvandet i 1700-tallet, er efter anlæg af dæmninger og omlægning af vejsystemer stort set klar til at genopstå som sø. Projektets afslutning er desværre sat midlertidigt i bero, mens der ventes på, Naturklagenævnets afgørelser efter naboklage over genetablering af Birkesø. Pavillon, som skal formidle Birkesø, er på plads og afventer kun plancher/skilte. Nu venter vi blot på noget vand i søen.

GYLDENSTEEN STRAND

Efter åbningen af Gyldensteen Strand i 2014, har der været titusindvis af besøgende i området. Der er simpelthen altid mennesker i området!

Kystlagunens udvikling følges af biologer og biologistuderende fra Syddansk Universitet, hvor en langsom indvandring af arter kan noteres. Til gengæld er udviklingen i den ferske Engsø overvældende med masser af undervandsplanter og fugle. Engsøen på Gyldensteen har været Fyns vigtigste rasteplass for svømmeænder i efteråret 2016, især krikand, skeand, spidsand og pibeand. I foråret 2016 udgav Kurt Due Johansen, en rapport over fuglelivet 2012-2015, som er resultatet af hans og Jens Bækkelunds optællinger af fuglene én gang om ugen i de 4 år. Det konkluderes, at Gyldensteen Strand har udviklet sig til at være en toplokaltet for fugle på Fyn - og for den sags skyld i hele landet.

Et så stort område som Gyldensteen Strand genererer naturligvis utrolig mange spændende tiltag. Her skal blot nævnes i flæng:

- Frivilligruppen er nu oppe på 18 personer, og der er hver søndag i de fire sommer måneder åbent hus i laden, information, udlån af grej fra grejbanken, guidning og/eller foredrag for de besøgende.
- Opsat teleskopkikkert på udsigten fra Langø pumpestation.
- Anlagt sti og udsigtshøj med rampe for folk med handicap nord for Tærskeladen.
- Stensamlingen fra Æbelø er hentet fra Nordfyns Museum og indrettet i Tærskeladen.

HULSIG HEDE OG RÅBJERG MOSE

I den vestlige del af Pælens Mile på Hulsig Heide er en gammel sitka-plantage, kaldet "Flyverskoven", blevet fældet og fliset. Dette har styrket oplevelsen af områdets uforstyrrede og storslåede natur- og landskabsmæssige værdi betydeligt.

Der er også foretaget rydning af en mindre nåletræsbevoksning i den sydøstlige del af Pælens Mile, hvor en tilgrænsende tidligere græsmark har udviklet sig til et fint fugthedeområde med kærtidsler. Pælens Mile har hele sommeren været opholdssted for den unge kongeørn "Tofte", som blev GPS-mærket i Tofte Skov i 2015. Dette dokumenterer på fornem vis, at Naturfondens naturbeskyttede arealer er attraktive opholdssteder for den lille danske bestand af kongeørn.

På Råbjerg Heide er der gennemført naturpleje i den vestlige del af området, hvor der dels er fældet fyrreskov og dels foretaget kontrolleret afbrænding af et mindre areal med stor opvækst af nåletræer. Afbrændingen er omkostningseffektiv og god for naturens udvikling.

Naturstyrelsens omfattende LIFE-projekt for Råbjerg Mose er afsluttet på selve Naturfondens arealer i 2016. De nyligt ryddede arealer bliver nu afgræsset med kvæg for at fastholde indsatsen og udvikle naturtyperne.

Kristian Knudsen har i 2015 gennemført en registrering af natsværmere på Naturfondens arealer i Råbjerg Mose og publiceret undersøgelsen i 2016. Med 390 arter er resultatet overraskende positivt og dokumenterer, at forekomsten af natsværmere er blandt de artsrigeste i Danmark.

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

VEJLERNE

I en længere årrække har det været svært at skaffe dyr nok til den nødvendige afgræsning af Bygholmengen. Men siden 2014 er græsningen på Bygholmengen steget med ca. 60 %. Alle kreaturerne på Bygholmindæmningen blev som noget nyt vejlet ved ankomst i foråret og igen til oktober, da de blev taget ud. De ugødede enge producerede ca. 50 tons tilvækst på kreaturerne - det vil sige mere end 82 kg/ko! Det giver genlyd hos dyreholderne! Flere hundrede hektar er omlagt til økologi og græsses nu af økologiske besætninger. Denne udvikling ventes at fortsætte i 2017. Andre indsatser i 2016 omfatter:

- Fire nye områder har fået sat hegn og etableret græsning i samarbejde med naboer. Det skaber mere biodiversitet og bedre udsigt.
Det drejer sig om:
  - den sydøstlige kyst af Lund fjord
  - Øst for Han Vejle
  - Pyt Odde og Holm Tange mod Limfjorden
  - Vestsiden af Glombak
- Køb af højjord på Skårup Odde af hensyn til de kreaturer, der skal afgræsse dette noget våde, men meget fuglerige område, og hvor ynglende sølvhejrer fouragerer.
- De fleste af publikumsfaciliteterne på Vejlerne er efterhånden af ældre dato. Nødvendige vedligeholdelsesarbejder er igangsat, bl.a. udskiftning af gangbroen ved Han Vejle, og med hensyn til tårnene vil det fortsætte de kommende år.
- Vejlernes Dag blev gennemført for andet år den 21. maj. Trods det noget triste vejr forløb dagen meget fint. De 10 frivillige guider gav de ca. 100 besøgende mange fine oplevelser bl.a. med blåhalse, skægmejser, traner og havørne. Ved driftbygningerne var der rundvisning for 150 besøgende.

GUDENÅENGENE

Fondens arealer i Gudenåengene ved Randers ligger bynært, hvilket medfører, at de sammenhængende stisystemer bliver benyttet flittigt af alle typer af brugere. Ifølge de opsatte tællere er der mere end 150.000 besøgende om året, hvilket gør Gudenåengene til et af Fondens mest besøgte arealer. Den bynære beliggenhed medfører desværre også, at der jævnligt begås hærværk på Fondens tårne.

På den kunstige ø i Hornbæk Enge er vegetationen i år blevet maskinelt slået, da der var kraftig opvækst af bjørneklo. To eksotiske fuglearter er indvandret og yngler i engene, blåhals og pungmejsje. Områdets fugleliv omtales hyppigt og med fotos på en Facebookgruppe, Vild med Hornbæk og Vorup Enge, som startede i foråret.

VASERNE

En af Naturfondens mindste (54 ha) men mest besøgte naturområder er Vaserne, som ligger ved Furesøens nordvestlige bred.

Udover skjul og tårn, som er beskrevet andetsteds i årsberetningen, er der også etableret en formidlingsbro, et nyindrettet skur og grejbank ved Naturrummet, som giver flere og bedre undervisningsmuligheder. Alle faciliteter er finansieret af Naturfonden, men administreres af Fugleværnsfonden.

Til indvielsen var der også nye cykelattraktive belægninger på stier, nye bænke samt skilte og information i området. Rudersdal Kommune har desuden stået for en større genopretning af Vaserne med trærydninger, slån timer og etablering af store græsningsfolde til gavn for områdets mange planter og dyr. Det er en del af fondens samarbejdsaftale med kommunen.

OVSTRUP HEDE

Et større angreb af barkbiller truer med at slå alle nåletræer ud i løbet af få år. Mens træerne stadig giver ly arbejdes der med at konvertere sygdomsramte områder med nåletræer til mindre nyplantninger med egnskarakteristiske træer og buske. Andre aktiviteter omfatter:

- I maj måned indviedes det nye udsigtstårn og det har allerede vist sig som en stor succes, som er omtalt andetsteds. Mere end 4000 mennesker har været i tårnet de først 4-5 måneder.
- To nye spange over Røjen Bæk er etableret. I syd-vest har spangen til formål at give adgang for Herning Kommunes Naturskole ved Ørre Hede. Den anden forbedrer adgangen fra Åhuset til fondens sø på den anden side af vandløbet.

ÆBELØ

Vestfløjen på Æbeløgård er nedrevet. Facaderne på gården er renoveret og vinduerne er kittet og har fået en omgang maling. Gården fremstår meget flot! Æbeløgård er sammen med jagten på dåvildt og muflon blevet udlejet i en femårig periode. Der kommer fortsat rigtig mange besøgende til Æbelø hen over sommeren hvert år. Flere og flere søger om tilladelse til primitiv overnatning, hvilket har fået fonden til at forbyde bål og brug af åben ild for at hindre, at fredet dødt ved fjernes fra skovene.

På Øen Ejlinge ejer Naturfonden de nordlige 7 ha af øen med høslættede enge, strandenge og et fritidshus, som har stået tomt i en årrække. I sommeren 2016 indgik fonden en aftale om brug af hus og have med Flyvesandets Efterskole, som ønskede at benytte øen i deres undervisning, hvilket er til stor gensidig glæde.

SNARUP MOSE

I 2016 er en grøn driftsplan for Snarup Mose og Laadne Lung udarbejdet, som beskriver de lang- og kortsigtede udviklingsmål for skovområderne. Driftsplanen indeholder bl.a. en plan for beskyttelse af naturværdierne og en plan for omstilling til naturnær skovdrift.

Målet er at opnå naturnære tilstande med så stor naturlig variation og biodiversitet som muligt.

BENYTTELSE

Naturfonden oplever en stadig stigende interesse for vores naturområder, og det kan aflæses i besøgstallene. Særligt i Lille Vildmose har Vildmosecentret oplevet stor tilstrømning til de guidede ture, og besøgstallene til tårne, skjul og boardwalks er øget. En medvirkende årsag er udsætningen af elge, som har sat stor fokus på Lille Vildmose i medierne.

Opførelsen af nye faciliteter i bl.a. Vaserne, ved Filsø og på Ovstrup Hede trækker ligeledes mange nye folk til. De markerede individer har gjort offentligheden yderligere opmærksom på muligheder for værdifulde oplevelser i områderne.

Ud over de mange besøgende foregår der en række monitorings- og forskningsprojekter dels af studerende og forskere fra undervisnings- og forskningsinstitutioner, dels af mange amatørforskere, der alle yder et væsentligt bidrag til undersøgelse og forståelse af den biodiversitet, der findes på de forskellige ejendomme og dermed giver bedre mulighed for en hensigtsmæssig og kvalificeret drift.

Der har i 2016 været 12 studerende fra Københavns Universitet, Syddansk Universitet samt Aalborg Universitet i gang med forskningsprojekter på Fondens ejendomme, det er blevet til 6 kandidatafhandlinger, 4 bachelorafhandlinger og 2 Postdoc arbejder.

Forskningen berører de fleste af Naturfondens ejendomme og vedrører meget forskellige og relevante problemstillinger.

Som eksempler er følgende projekter med udgangspunkt i vores ejendomme afsluttet i 2016:

- Biodiversitet I Lille Vildmose – Postdoc, KU
- Kortlægning af trækrute for skovsanger ved brug af lysloggere, BSc, KU
- Comparing large-scale restoration projects using grazers in Denmark, Great Britain and Germany, MSc, KU
- Græsnings effekt på biodiversiteten I skove, BSc, KU
- Seed dispersal by red deer in contrasting landscape types, MSc, KU
- Food preferences of red deer in Høstemark Skov, MSc, KU
- The population development and home range estimation of racoon dogs in Denmark, MSc, KU
- Nitrogen and Phosphorus transformation, transport and mass balance in the marine lagoon at Gyldensteen, Post doc, SDU
- Næringsstoffdynamik og kulstofbalance I en nyetableret kystlagune – med fokus på makroalgers rolle, MSc, SDU
- Effekt af algemåtter på de bentske samfund i en nyetableret kystnær lagune, MSc, SDU
- Succession I bentske fauna ved Gyldensteen strand de første to år efter oversvømmelse med havvand, BSc, SDU
- Begrænsende faktorer for opblomstring af Cladophora sp. og Enteromorpha sp. i den marine lagune ved Gyldensteen Strand, BSc, SDU

//

Væsentlig igangværende registrering og monitorering af Fondens naturområder omfatter ligeledes:

- Monitorering af ynglende og trækkende fugle I Vejlerne, DCE
- 2016 oprettedes et nyt ringmærknings-site (CES) ved Tømmerby Fjord. Ringmærkning i Vejlerne bliver således genoptaget efter flere års fravær.
- Overvågning af ynglende og rastende fugle i Lille Vildmose, lokal overvågningsgruppe
- Overvågning af ynglende og rastende fugle i Filsø, lokal overvågningsgruppe
- Monitorering af udviklingen i Filsø, Ferskvandslaboratoriet ved KU

- Overvågning af ynglende og rastende fugle ved Gyldensteen Strand, lokal overvågningsgruppe
- Monitorering af udviklingen i Kystlagunen ved Gyldensteen Strand, SDU
- Overvågning af ynglende og rastende fugle i Ølund, lokal overvågningsgruppe
- Projekt Kongeørn – GPS-mærkning af kongeørner og DNA-undersøgelse af kongeørner ved KU
- Tofte Skov - undersøgelse af fødeudnyttelse og forslag til plan for græsningsdriften ved KU
- Registrering af natflyvende sommerfugle på Ovstrup Hede ved specialist

ØKONOMISK UDVIKLING

FONDENS ØKONOMISKE UDVIKLING

Årets resultat er opgjort til et overskud på 39,7 mio. kr. før gaver og til et nettooverskud på 119,4 mio. kr. Egenkapitalen opgøres til 1.244 mio. kr. Årets resultat anses for tilfredsstillende. Der er hensat 150 mio. kr. i uddelingsramme.

INVESTERINGSSTRATEGI OG RESULTAT

For at skabe grundlag for drift af naturejendommene og fremtidige uddelinger råder Aage V. Jensen Naturfond over en større investeringsformue. Investeringsformuen investeres direkte eller via aftaler med porteføljemanagere i værdipapirer og fast ejendom. Risikorammen er relativt konservativ, da der løbende er behov for betydelige udbetalinger til drift af naturprojekterne. Investeringerne spredes såvel geografisk som på forskellige aktivklasser. Udgangspunktet for investeringsstrategien er endvidere, at Fondens skal foretage uddelinger i danske kroner. På grund af det historisk lave renteniveau, er der alt andet lige behov for en større investeringsformue end tidligere, for at kunne foretage de samme uddelinger.

Den begivenhed som tiltrak sig størst opmærksomhed i 2016, var uden tvivl Storbritanniens overraskende beslutning om at forlade EU. Derudover skabte valget af Donald Trump som amerikansk præsident en del nervøsitet i værdipapirmarkederne. Men da verdensøkonomien samtidig viste stadig bedre vækstrater, valgte investorerne, efter korte perioder med kraftige udsving, at fokusere på de positive takter fra de økonomiske nøgletal. Da året var omme, var statsobligationer steget med 3% og europæiske aktier med 2%.

Efter flere år med faldende renter er det løbende afkast fra obligationer nu meget lavt. Som en konsekvens heraf, blev der i 2016 implementeret en strategi med øget fokus på alternative investeringer. Således blev der investeret yderligere i fast ejendom i Danmark samt mikrolån i udviklingslandene. Alternative aktivklasser forventes at ville udgøre en anseelig andel af investeringsformuen i de kommende år.

Årets resultat af investeringer i værdipapirer og øvrige finansielle indtægter bidrog netto med 56,9 mio. kr. – en stigning på 16,9 mio. i forhold til året før. Hertil kommer et positivt nettoresultat fra erhvervsudlejningsejendomme på 11,3 mio. kr.

Naturejendommene bidrager ikke til det finansielle resultat.

FORVENTNINGER TIL 2017

Alt peger mod robust global økonomisk vækst i 2017. Det er positivt for de børsnoterede virksomheder, hvis indtjening længe har været under pres grundet det svage vækstmiljø.

Valget af Trump kan give øget amerikansk vækst i andet halvår af 2017, givet hans valgløfter bliver gennemført. Det er dog langt fra sikkert. I Europa tyder det på, at lempelser af finanspolitikken vil drive væksten yderligere i vejret i 2017.

Endnu engang ser politik dog ud til at kunne spille en afgørende rolle. Der er valg i tre af de "gamle" EU lande, Holland, Frankrig og Tyskland. Men politisk uro gav allerede modvind i Euroland i 2016, så de finansielle markeder har allerede til en vis grad tilpasset sig den nye situation på det europæiske kontinent.

I dette økonomiske scenario forventes aktieinvesteringer at give de højeste afkast, omend de store udsving vi har set de seneste år ikke forventes at fortsætte.

Samlet set forventes investeringsformuen at bidrage med et positivt afkast, primært som følge af Fondens investeringer i aktier og ejendomme. Der er efter regnskabsårets afslutning ikke indtruffet begivenheder, som væsentligt vil kunne påvirke fondens finansielle stilling.

BESTYRELSEN

BESTYRELSEN

Bestyrelsen skal sammensættes således, at den på en effektiv og fremadrettet måde er i stand til at varetage sine ledelsesmæssige opgaver, herunder de strategiske opgaver. Bestyrelsen bør være i besiddelse af naturforvaltningsmæssige og økonomiske kompetencer, herunder regnskabs- og investeringsmæssig forståelse. Samtidig skal bestyrelsen være en konstruktiv og kvalificeret sparrings-partner for den daglige ledelse.

Bestyrelsen består af 5 medlemmer.

To medlemmer, hvoraf det ene skal besidde en naturfaglig universitær baggrund, udpeges af bestyrelsen efter indstilling fra et indstillingsudvalg. Et medlem, som skal nyde bred samfundsmæssig anerkendelse og have naturfaglig interesse, vælges af bestyrelsen ved almindelig stemmeflertal. Et til to medlemmer udpeges af stifter.

Bestyrelsens formand og næstformand modtager hver 200.000 kr. i årligt vederlag og de øvrige bestyrelsesmedlemmer hver 150.000 kr. årligt. Ingen bestyrelsesmedlemmer modtager herudover ekstra honorar.

HABILITET

Aage V. Jensens Naturfond's bestyrelse anvender sædvanlige habilitetsprincipper i forbindelse med uddelingen af Fondens midler. Fondens bestyrelse kan ikke søge midler fra Fonden, og ansøgninger, hvori indgået fagligt samarbejde med et bestyrelsesmedlem, behandles uden det pågældende bestyrelsesmedlems tilstedeværelse.

Et bestyrelsesmedlem eller direktøren må ikke deltage i behandlingen af et spørgsmål om aftaler mellem Fonden og ham selv eller søgsmål mod ham selv eller om aftaler mellem Fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod Fondens.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a, pkt. 2.3.4

BESTYRELSEN

Bestyrelsen, der består af fem medlemmer, hvoraf 2 ud af 5 er kvinder, er sammensat som følger:

LEIF SKOV (1938) (M)

Formand

- Indtrådt som formand for bestyrelsen i 2007
- Anses som ikke-uafhængig.

Særlige kompetencer:

Økonomi, jura, investering, strategi, ledelse

1965-1971	Kammeradvokaten
1971-1985	Lektor i skatteret ved Københavns Universitet
1971-	Selvstændig advokatvirksomhed

NILS WILHJELM (1936) (M)

Næstformand for bestyrelsen

Direktør, fhv. industriminister, kammerherre, hofjærgemester, forstkandidat

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012.
- Anses som uafhængig.

Særlige kompetencer:

Samfundsmæssig anerkendelse & naturfaglig viden

1970-1983	Direktør for Junckers Industrier A/S og A/S Sylvadan
1983-1986	Adm. direktør for Incentive A/S
1987-1989	Medlem af Folketinget
1986-1988	Industriminister – Firkløverregeringen Poul Schlüter
1988-1989	Industriminister – KVR-regeringen
1990-2003	Medlem af bestyrelsen for Dampskibsselskabet af 1912 A/S
1990-2008	Adm. direktør for Industriens Realkreditfond
2000-2001	Formand for Vilhjemudvalget
2003-2011	Formand for bestyrelsen for Center for Skov, Landskab og Planlægning

SYS ROVSING (1953) (F)

Advokat, Partner hos Bech Bruun Advokatfirma

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012
- Anses som uafhængig

Særlige kompetencer:

Jura, økonomi, fondsret

Øvrige ledelseshverv:

- Formand for Ellab Fonden
  - Formand for Frederiksbergfonden
  - Medlem af bestyrelsen i Aage V. Jensen Charity Foundation
2003-2009	Formand for Advokatrådet
2003-2010	Næstformand for bestyrelsen af Aarhus Universitet

KATHERINE RICHARDSON CHRISTENSEN

(1954) (F)

Professor i biologisk oceanografi ved Københavns Universitet og leder af Sustainability Science Center

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012
- Anses som uafhængig

Særlige kompetencer:

Naturfaglig universitær baggrund. Biologi, naturforvaltning, science

2000-2001	Næstformand i Vilhjemudvalget
2001-2008	Næstformand for European Science Foundation (ESF)
2008-2010	Formand for Regeringens Klimakommission
2008-2010	Formand for evalueringspanelet for European research Council's Starting Grant inden for Earth System Science
•	Aktiv både som medlem og formand for forskellige nationale og internationale forskningsudvalg og rådgivende organer.
•	Ledende forfatter til bogen "Climate Change: Global Risks, Challenges and Decisions" (Cambridge University Press, 2011) og medforfatter sammen med Stefan Rahmstorf til "Our Threatened Oceans" (2009).
•	"Principal investigator" på Center for Makroøkologi, Evolution og Klima (www.macroecology.ku.dk)

BENT AABY (1945) (M)

Professor. Biolog med særligt kendskab til botanik, danske vegetationstyper og kvartær vegetationshistorie (pollenanalyse).

- Indtrådt i bestyrelsen i 2012
- Anses som uafhængig.

Særlige kompetencer:

Naturfaglig universitær baggrund Biologi, naturforvaltning

1972-1989	Videnskabelig assistent ved Danmarks Geologiske Undersøgelse
1989-2001	Overinspektør og leder af Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser
1992-2008	Adj. professor ved Biologisk Institut, Københavns Universitet i vegetationshistorie og pollenanalyse
•	Har været medlem af Statens Naturfredningsråd, Statens Naturforvaltningsråd, vismand i Statens Naturråd og medlem af Vilhjemudvalget.
•	Mangeårigt medlem af Danmarks Naturfredningsforenings videnskabelige udvalg.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

Anbefalingerne for god Fondsledelse fra Komitéen for god Fondsledelse. I det følgende er Anbefalingerne (og Supplerende Anbefalinger) skrevet i kursiv, mens Aage V. Jensen Naturfonds kommentarer/forklaringer er skrevet uden kursiv.

1. ÅBENHED OG KOMMUNIKATION

1.1 Dialog mellem fond og øvrige interessenter

Det anbefales, at bestyrelsen vedtager retningslinjer for ekstern kommunikation, herunder hvem, der kan, og skal udtale sig til offentligheden på den erhvervsdrivende fonds vegne, og om hvilke forhold. Retningslinjerne skal imødekomme behovet for åbenhed og interessenternes behov og mulighed for at opnå relevant opdateret information om fondens forhold.

Fonden følger anbefalingen.

Bestyrelsen har vedtaget, at det som udgangspunkt er bestyrelsens formand, eller i dennes fravær næstformanden, der udtaler sig til offentligheden om fondens forhold. Bestyrelsen har i øvrigt besluttet, at fondens hjemmeside løbende skal opdateres og indeholde oplysninger om de væsentligste aktiviteter, der indenfor det seneste år er foretaget på fondens områder. Der udføres jævnligt statusrapporter for fondens naturarealer.

2. BESTYRELSENS OPGAVER OG ANSVAR

2.1 Overordnede opgaver og ansvar

2.1.1 Det anbefales, at bestyrelsen med henblik på at sikre den erhvervsdrivende fonds virke i overensstemmelse med fondens formål og interesser mindst en gang årligt tager stilling til fondens overordnede strategi og uddelingspolitik med udgangspunkt i vedtægten.

Fonden følger anbefalingen.

Det er i forretningsordenen vedtaget, at bestyrelsen tager stilling til fondens overordnede strategi hvert år på årsregnskabsmødet.

2.2 Formanden og næstformanden for bestyrelsen

2.2.1 Det anbefales, at bestyrelsesformanden organiserer, indkalder og leder bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde enkeltvis og samlet.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen indsat bestemmelser om mødeplan, afholdelse af møder og dagsorden.

2.2.2 Det anbefales, at hvis bestyrelsen – ud over formandshvervet – undtagelsesvis anmoder bestyrelsesformanden om at udføre særlige driftsopgaver for den erhvervsdrivende fond, bør der foreligge en bestyrelsesbeslutning, der sikrer, at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion. Der bør sikres en forsvarlig arbejdsdeling mellem formanden, næstformanden, den øvrige bestyrelse og en eventuel direktion.

Fonden følger anbefalingen.

Formanden har ikke i indeværende år påtaget sig opgaver, der ligger ud over formandens opgaver i henhold til lovgivningen og forretningsordenen. Der foreligger en bestyrelsesbeslutning om, at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion, skulle det forekomme.

2.3 Bestyrelsens sammensætning og organisering

2.3.1 Det anbefales, at bestyrelsen løbende vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over for bedst muligt at kunne udføre de opgaver, der påhviler bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Det er i vedtægterne bestemt, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over, ligesom bestyrelsen i forbindelse med valg til bestyrelsen vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer det nye medlem bør besidde for at sikre, at bestyrelsen som helhed er hensigtsmæssigt og mangfoldigt sammensat i relation til fondens opgaver og ansvar.

2.3.2 Det anbefales, at bestyrelsen med respekt af en eventuel udpegningsret i vedtægten sikrer en struktureret, grundig og gennemskuelig proces for udvælgelse og indstilling af kandidater til bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Fondens vedtægter beskriver en struktureret proces for indstilling og udvælgelse af kandidater til bestyrelsen.

2.3.3 Det anbefales, at bestyrelsesmedlemmer udpeges på baggrund af deres personlige egenskaber og kompetencer under hensyn til bestyrelsens samlede kompetencer, samt at der ved sammensætning og indstilling af nye bestyrelsesmedlemmer tages hensyn til behovet for fornyelse – sammenholdt med behovet for kontinuitet – og til behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. erhvervs- og uddelingserfaring, alder og køn.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

Fonden følger anbefalingen.

Det er i vedtægterne bestemt, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over, ligesom bestyrelsen i forbindelse med valg til bestyrelsen vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer det nye medlem bør besidde for at sikre, at bestyrelsen som helhed er hensigtsmæssigt og mangfoldigt sammensat i relation til fondens opgaver og ansvar.

2.3.4 Det anbefales, at der årligt i ledelsesberetningen, og på den erhvervsdrivende fonds eventuelle hjemmeside, redegøres for sammensætningen af bestyrelsen, herunder for mangfoldighed, samt at der gives følgende oplysninger om hvert af bestyrelsens medlemmer:

- den pågældendes navn og stilling,
- den pågældendes alder og køn,
- dato for indtræden i bestyrelsen, hvorvidt genvalg af medlemmet har fundet sted, og udløb af den aktuelle valgperiode,
- medlemmets eventuelle særlige kompetencer,
- den pågældendes øvrige ledeshverv, herunder poster i direktioner, bestyrelser og tilsynsråd, inklusive ledelsesudvalg, i danske og udenlandske fonde, virksomheder, institutioner samt krævende organisationsopgaver,
- hvilke medlemmer, der er udpeget af myndigheder/tilskudsmyndigheder m.v., og om medlemmet anses for uafhængigt.

Fonden følger anbefalingen.

2.3.5 Det anbefales, at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i den erhvervsdrivende fond ikke samtidig er medlemmer af bestyrelsen eller direktionen i fondens dattervirksomhed(-er), medmindre der er tale om et helejet egentligt holdingselskab.

Fonden følger anbefalingen.

Fonden har ingen dattervirksomheder.

2.4 Uafhængighed

2.4.1 Det anbefales, at en passende del af bestyrelsens medlemmer er uafhængige.

Består bestyrelsen (eksklusiv medarbejdervalgte medlemmer) af op til fire medlemmer, bør mindst ét medlem være uafhængigt. Består bestyrelsen af mellem fem til otte medlemmer, bør mindst to medlemmer være uafhængige. Består bestyrelsen af ni til elleve medlemmer, bør mindst tre medlemmer være uafhængige og så fremdeles.

Et bestyrelsesmedlem anses i denne sammenhæng ikke for uafhængig, hvis den pågældende:

- er, eller inden for de seneste tre år har været, medlem af direk-

tionen eller ledende medarbejder i fonden eller en væsentlig dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden,

- inden for de seneste fem år har modtaget større vederlag, herunder uddelinger eller andre ydelser, fra fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden i anden egenskab end som medlem af fondens bestyrelse eller direktion,
- inden for det seneste år har haft en væsentlig forretningsrelation (f.eks. personlig eller indirekte som partner eller ansat, aktionær, kunde, leverandør eller ledelsesmedlem i selskaber med tilsvarende forbindelse) med fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden,
- er, eller inden for de seneste tre år har været, ansat eller partner hos ekstern revisor,
- har været medlem af fondens bestyrelse eller direktion i mere end 12 år,
- er i nær familie med eller på anden måde står personer, som ikke betragtes som uafhængige, særligt nær,
- er stifter eller væsentlig gavegiver, hvis fonden har til formål at yde støtte til disses familie eller andre, som står disse særligt nær, eller
- er ledelsesmedlem i en organisation, en anden fond eller lignende, der modtager eller gentagne gange inden for de seneste fem år har modtaget væsentlige donationer fra fonden.

Fonden følger anbefalingen.

4 ud af 5 af fondens bestyrelsesmedlemmer anses som værende uafhængige.

2.5 Udpegningsperiode

2.5.1 Det anbefales, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år, og maksimalt for en periode på fire år.

Fonden følger anbefalingen.

Medlemmerne sidder for en periode på fire år, men kan genudpeges to gange.

2.5.2 Det anbefales, at der for medlemmerne af bestyrelsen fastsættes en aldersgrænse, som offentliggøres i ledelsesberetningen eller på fondens hjemmeside.

Fonden følger ikke anbefalingen.

Fondens vedtægter foreskriver de skal være kompetente til at varetage hvervet som medlem, hvorfor det ikke er fundet nødvendigt med aldersgrænser.

2.6 Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen

2.6.1 Det anbefales, at bestyrelsen fastlægger en evalueringsprocedure, hvor bestyrelsen, formanden og de individuelle medlem

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

mers bidrag og resultater årligt evalueres, og at resultatet drøftes i bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen fastlagt en evalueringprocedure for bestyrelse og direktion til gennemgang på årsregnskabsmødet.

2.6.2 Det anbefales, at bestyrelsen én gang årligt evaluerer en eventuel direktions og/eller administrators arbejde og resultater efter forud fastsatte klare kriterier.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen fastlagt en evalueringprocedure for bestyrelse og direktion til gennemgang på årsregnskabsmødet.

3. LEDELSENS VEDERLAG

3.1.1 Det anbefales, at medlemmer af bestyrelsen i erhvervsdrivende fonde aflønnes med et fast vederlag, samt at medlemmer af en eventuel direktion aflønnes med et fast vederlag, eventuelt kombineret med bonus, der ikke bør være afhængig af regnskabsmæssige resultater. Vederlaget bør afspejle det arbejde og ansvar, der følger af hvervet.

Fonden følger anbefalingen.

3.1.2 Det anbefales, at der i årsregnskabet gives oplysning om det samlede vederlag, hvert medlem af bestyrelsen og en eventuel direktion modtager fra den erhvervsdrivende fond og fra andre virksomheder i koncernen. Endvidere bør der oplyses om eventuelle andre vederlag som bestyrelsesmedlemmer, bortset fra medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen, modtager for varetagelsen af opgaver for fonden, dattervirksomheder af fonden eller tilknyttede virksomheder til fonden.

Fonden følger anbefalingen.

Lovpligtig redegørelse for fondens uddelingspolitik, jf. årsregnskabslovens § 77 b

REDEGØRELSE FOR UDDELINGSPOLITIK

Ifølge vedtægterne er fondens formål:

"Fonden er en almennyttig fond, hvis formål er natu-rens bevarelse og udvikling, samt de vilde dyrs beskyttelse, i Danmark. Dette skal blandt andet søges opnået ved:

- at erhverve, eje og drive naturarealer.
- at foretage og støtte genopretningsprojekter såvel i relation til de af Fonden ejede naturarealer som udenfor disse arealer.
- at yde støtte til forsknings- og formidlingsprojekter med tilknytning til bevarelsen og udviklingen af natur, samt de vilde dyrs beskyttelse, i Danmark.

Støtte til de anførte formål kan ydes såvel i form af aktiviteter i Fondens eget regi som i form af kontante udlodninger, lån m.m. til modtagere udenfor Fonden."

Størrelsen af de samlede uddelinger sker under hensyntagen til fondens erhvervsmæssige virksomhed og økonomi ved fastlæggelse af en årlig ramme inden for hvilken uddelinger foretages.

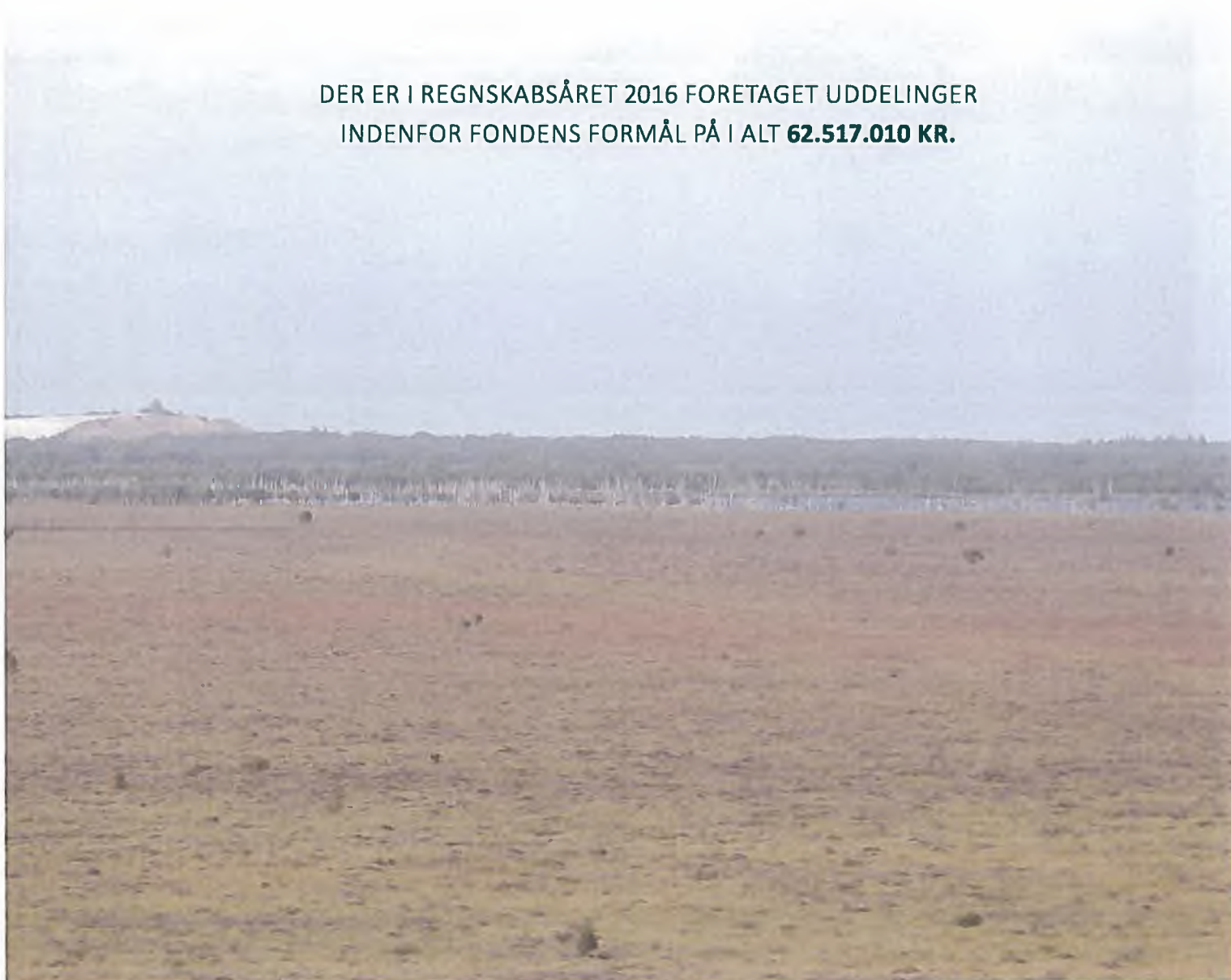
Fondsbestyrelsen foretager uddelinger 4 gange årligt.

Støtten kan ydes til såvel enkeltpersoner som organisationer og projekter, i form af såvel enkeltstående som længerevarende støtte.

Fonden udvælger projekter under hensyntagen til vores tre strategiske indsatsområder, som

- **forbedrer** - øger naturværdier i dansk natur
- **påvirker** - fremmer en naturdagsorden
- **iværksætter** - igangsætter, støtter og driver aktiviteter samt indgår i stærke partnerskaber

DER ER I REGNSKABSÅRET 2016 FORETAGET UDDELINGER
INDENFOR FONDENS FORMÅL PÅ I ALT **62.517.010 KR.**

Resultatopgørelse

1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note	2016	2015 t.kr.
NETTOOMSÆTNING	13.010.963	14.229
Omkostninger naturejendomme:		
Drifts og ejendomsomkostninger	-20.513.300	-19.880
Afskrivning af materielle anlægsaktiver	-5.087.149	-4.423
BRUTTORESULTAT	-12.589.486	-10.074
1 Fondsmæssige administrationsomkostninger	-1.298.840	-1.108
Depot- og bankgebyrer samt bank management	-609.070	-2.009
Andre driftsindtægter:		
Gaver	79.652.951	120
Fortjeneste ved salg af materielle anlægsaktiver	89.500	0
Lejeindtægt investeringsejendom	5.426.093	4.328
Andre driftomkostninger:		
Omkostninger investeringsejendom	-856.338	-731
RESULTAT FØR FINANSIELLE POSTER	69.814.810	-9.474
Indtægt af interessentskabsandele	2.683	-94
Indtægt af kapitalandele i ejendomsselskab	11.347.416	0
Finansielle indtægter	57.559.441	40.043
Finansielle omkostninger	-646.998	-2
RESULTAT FØR SKAT	138.077.352	30.473
2 Skat af årets resultat, hensættelse til udskudt skat m.v.	-18.654.137	-2.114
ÅRETS RESULTAT	119.423.215	28.359
Resultatdisponering		
3 Uddelinger i 2016	34.817.961	18.233
Henlæggelse til uddelinger, ændringer i ramme	100.000.000	-50.000
Overføres til overført resultat	-15.394.746	60.126
I ALT DISPONERET	119.423.215	28.359
INTERNE UDDELINGER	27.699.049	24.313

Balance

PR. 31. DECEMBER

Note	2016	2015 t.kr.
AKTIVER		
Anlægsaktiver		
Grunde og bygninger, naturejendomme	213.623.307	211.584
Grunde og bygninger, investeringsejendom	24.908.633	25.522
Produktionsanlæg og maskiner	2.150.249	2.296
Forudbetaling for materielle anlægsaktiver	240.000	0
MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT	240.922.189	239.402
Kapitalandele i ejendomsselskab	169.841.291	0
Kapitalandele i interessentskab	54.821	52
FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT	169.896.112	52
ANLÆGSAKTIVER I ALT	410.818.301	239.454
Omsætningsaktiver		
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	473.454	407
Andre tilgodehavender	10.424.254	6.111
Periodeafgrænsningsposter	48.708	3
Tilgodehavender i alt	10.946.416	6.521
Værdipapirer	1.007.579.185	769.492
Likvide beholdninger	12.294.327	62.204
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT	1.030.819.928	838.217
AKTIVER I ALT	1.441.638.229	1.077.671

Balance

PR. 31. DECEMBER

Note

	2016	2015 t.kr.
PASSIVER		
4 Egenkapital		
Grundkapital	700.000.000	425.000
Henlæggelse til uddelinger, ramme	150.000.000	50.000
Overført resultat	393.823.466	409.218
EGENKAPITAL I ALT	1.243.823.466	884.218
Hensatte forpligtelser		
2 Hensættelse til udskudt skat	63.918.572	45.964
HENSATTE FORPLIGTELSER I ALT	63.918.572	45.964
Gældsforpligtelser		
5 Anden gæld	2.675.000	1.899
Langfristede gældsforpligtelser i alt	2.675.000	1.899
Leverandører af varer og tjenesteydelser	992.164	802
Bevilgede uddelinger	127.406.386	142.849
Anden gæld	2.822.641	1.939
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	131.221.191	145.590
GÆLDSFORPLIGTELSER I ALT	133.896.191	147.489
PASSIVER I ALT	1.441.638.229	1.077.671
6 Personaleomkostninger		
7 Eventualposter		
8 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser		

NOTER

Note	2016	2015 t.kr.
1 Fondsmæssige administrationsomkostninger		
Bestyrelseshonorarer	850.000	850
Revisionshonorar	85.000	85
Kommunikation og brochurer	168.748	-50
Konsulentytelser, revisor	26.014	50
Bestyrelsesmøder og rejseomkostninger	51.979	54
Årsafgift Erhvervsstyrelsen	42.000	42
Kontorholdsomkostninger	73.235	67
Øvrige omkostninger	1.864	10
	<u>1.298.840</u>	<u>1.108</u>
2 Skat af årets resultat		
Beregnet skat af skattepligtig indkomst	0	0
Udbytteskat, ikke refusionsberettiget	699.992	647
Årets regulering af udskudt skat	17.954.145	1.467
	<u>18.654.137</u>	<u>2.114</u>
UDGIFTSFØRT SKAT		
Hensættelse til udskudt skat		
Ved salg af ejendomme m.v.	48.734.593	47.257
Efterregulering ved manglende udbetaling af hensatte beløb til donationer og fradragsværdi	6.818.988	-7.309
Vedrørende aktier	8.364.991	6.016
	<u>63.918.572</u>	<u>45.964</u>
HENSÆTTELSE 31. DECEMBER 2016		
3 Uddelinger		
Eksterne uddelinger	34.817.961	18.233
Interne uddelinger, omkostninger og projekter vedrørende egne naturejendomme, køb og forbedringer m.v. vedrøren- de egne naturejendomme	27.699.049	24.313
	<u>62.517.010</u>	<u>42.546</u>

NOTER

Note

Note	Grundkapital	Uddelingsramme	Overført Resultat	I alt
4 Egenkapital				
1. januar 2016	425.000.000	50.000.000	409.218.212	884.218.212
Kapitalforhøjelse, gave	275.000.000			275.000.000
Uddelinger i 2016		-34.817.961		-34.817.961
Overført af årets resultat		134.817.961	-15.394.746	119.423.215
EGENKAPITAL 31. DECEMBER 2016	700.000.000	150.000.000	393.823.466	1.243.823.466
Grundkapitalen er i de seneste 5 år ændret således:				
Saldo 01.01.2012				250.000.000
2014, kontant forhøjelse				150.000.000
2015, kontant forhøjelse				25.000.000
2016, kontant forhøjelse				275.000.000
Saldo 31.12.2016				700.000.000
Pr. 31. december 2016 omfatter egenkapitalen følgende:	Grundkapital	Vedr. grunde og bygninger, naturejendomme m.v.	I øvrigt	I alt
Grundkapital	700.000.000			700.000.000
Grunde og bygninger m.v.		216.013.556	194.804.745	410.818.301
Udskudt skat, i tilfælde af eventuelt salg af grunde og bygninger m.v.			-48.734.593	-48.734.593
Omsætningsaktiver med fradrag af hensatte- og gældsforpligtelser og grundkapital.			196.923.737	196.923.737
Udskudt skat, ved manglende udbetaling af hensatte beløb til donationer m.v.			-15.183.979	-15.183.979
	700.000.000	216.013.556	327.809.910	1.243.823.466
5 Anden gæld				
Beløbet, der omfatter huslejedepositum, forfalder således:				
0-1 år				0
1-5 år				0
Efter 5 år				2.675.000
				2.675.000

NOTER

Note	2016	2015 t.kr
6 Personalemkostninger		
Der har i 2016 været gennemsnitlig 13 heltidsstillinger i Fonden, (2015: 13) fordelt over hele landet		
Løn og gager	7.906.478	7.654
Pensioner	615.575	597
Andre omkostninger til social sikring	84.671	70
	<u>8.606.724</u>	<u>8.321</u>
Heraf vederlag til ledelsen		
Direktionen		
Anders Skov:		
Løn	1.287.989	1.229
Pension	219.559	214
	<u>1.507.548</u>	<u>1.443</u>
Bestyrelsen		
Leif Skov, formand	200.000	200
Nils Wilhjelm, næstformand	200.000	200
Sys Roving	150.000	150
Katherine Richardson Christensen	150.000	150
Bent Aaby	150.000	150
	<u>850.000</u>	<u>850</u>

7 Eventualposter m.v.

Eventualaktiver

Ingen

Eventualforpligtelser

Der foreligger solidarisk hæftelse for deltagelse i interessentskab, hvis samlede gældsforpligtelser udgør 0,3 mio.kr.

Fonden deltager som kommanditaktionær med nom. 125 mio.kr. i Commercial Real Estate Denmark P/S, hvis samlede kapital udgør 1.963,5 mio.kr. pr. 31.12.16. Fondens andel i egenkapitalen indgår i fondens balance med 169,8 mio.kr. Egenkapitalandelen modsvarer fondens maksimale hæftelse som kommanditaktionær uden yderligere indbetalingsforpligtelse.

Fonden har indgået finansiel leasingaftale med en gennemsnitlig årlig leasingydelse på 69 tkr. Leasingkontrakten har en restløbetid på 36 mdr. med en samlet restleasingydelse på 207 tkr.

NOTER

Note

8 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser

I investeringsejendom, hvis regnskabsmæssige værdi udgør 24,9 mio.kr., er tinglyst ejerpantebreve på i alt 31,0 mio.kr. og skadesløsbrev på 5,0 mio.kr. Ejerpantebrevene og skadesløsbrevet er ikke stillet til sikkerhed. Endvidere er ejerforeningsvedtægter lyst pantstiftende for 0,5 mio.kr. til sikkerhed for forpligtelser overfor ejerforening.

I naturejendom, hvis regnskabsmæssige værdi udgør 53,3 mio.kr. er tinglyst ejerpantebrev på 110 mio.kr. Ejerpantebrevet er ikke stillet til sikkerhed.

Commercial Real Estate Denmark P/S har i de faste ejendomme tinglyst ejerpantebreve og skadesløsbreve til sikkerhed for kreditforenings- og banklån. Fondens forholdsmæssige andel af de pantsatte ejendomme regnskabsmæssige værdi udgør 411,9 mio.kr. og andel af lånene udgør 246,6 mio.kr. Andel af de tinglyste pantsætninger udgør 282,1 mio.kr.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsrapporten for Aage V. Jensen Naturfond for 2016 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse B-virksomheder.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til forrige år.

GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde fonden, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå fonden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Visse finansielle aktiver og forpligtelser måles til amortiseret kostpris, hvorved der indregnes en konstant effektiv rente over løbetiden. Amortiseret kostpris opgøres som oprindelig kostpris med fradrag af eventuelle afdrag samt tillæg/fradrag af den akkumulerede amortisering af forskellen mellem kostpris og nominelt beløb. Herved fordeles kurstab og kursgevinst over aktivets eller forpligtelsens løbetid.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som vedrører forhold, der eksisterede på balancedagen.

Resultatopgørelsen

NETTOOMSÆTNING

Nettoomsætningen indregnes i resultatopgørelsen, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted inden årets udgang, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget.

Nettoomsætningen indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget. I nettoomsætningen indgår tilskud.

DRIFTS- OG EJENDOMSOMKOSTNINGER

Drifts- og ejendomsomkostninger omfatter omkostninger til natur- og vildtpleje, naturformidling, publikumsfaciliteter, kulturanlæg, kultur- og bevoksningspleje, ejendomsskatter, forsikringer, vedligeholdelse, projektomkostninger, lønninger og øvrige omkostninger vedrørende natur-ejendommene.

LEASING

Ydelser i forbindelse med finansiel leasing indregnes i resultatopgørelsen over leasingperioden.

ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER

Administrationsomkostninger omfatter honorarer til bestyrelse og øvrige kontorholdsomkostninger.

FINANSIELLE POSTER

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renteindtægter og renteomkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og kurstab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, samt rentetillæg og rentegodtgørelse ved skattebetaling. Finansielle indtægter og omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

SKAT AF ÅRETS RESULTAT

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

BEVILGEDE UDDELINGER

Bevilgede uddelinger, ført under kortfristede gældsforpligtelser, består af foretagne uddelinger, der er disponeret, både hvad angår formål/modtager som beløb og tidspunkt, men som på statuttidspunktet endnu ikke er betalt.

Balancen

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Grunde og bygninger, produktionsanlæg og maskiner måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Kostprisen reduceres med modtagne betalinger vedrørende fredning og rådighedsindskrænkning. Der afskrives ikke på naturarealer og grunde.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

	Åremål	Restværdi
Bygninger, naturejendomme	15 - 20	0%
Faciliteter, naturejendomme	10	0%
Bygninger, investeringsejendom	30	0%
Produktionsanlæg og maskiner	5	0%

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgspris med fradrag af salgskomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger.

FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER

Kapitalandele i interessentskab og partnerselskab måles til dagsværdi.

NEDSKRIVNING PÅ ANLÆGSAKTIVER

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettoindtægter fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen.

TILGODEHAVENDER

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser og andre tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi. Der nedskrives til nettorealisationsværdien med henblik på at imødegå forventede tab.

PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER

Periodeafgrænsningsposter, som er indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

VÆRDIPAPIRER

Værdipapirer, der er indregnet under omsætningsaktiver, måles til dagsværdi (børskurs) på balancedagen. Unoterede værdipapirer måles til skønnet dagsværdi.

EGENKAPITAL

Grundkapitalen er fondens kapital, der er indskudt ved fondens stiftelse samt senere gaver, der er ydet til forhøjelse af grundkapitalen.

Henlæggelse til uddeling er den ramme for uddelinger bestyrelsen har besluttet til brug for beslutning om faktiske uddelinger i det kommende eller senere regnskabsår. Beløbet for rammen indgår som en bestanddel af årets resultatdisponering og som henlæggelse under egenkapitalen.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Gaver i form af kontantbeløb og værdi af naturejendomme, der er ydet umiddelbart efter fondens stiftelse, er posteret direkte på overført resultat og er reduceret med den herpå hvilende skatteforpligtelse. Øvrige senere gaver indtægtsføres i resultatopgørelsen.

AKTUEL SKAT OG UDSKUDT SKAT

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter.

UDSKUDT SKAT

Udskudt skat er skatten af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen. Der indregnes såvel udskudte skatteforpligtelser som udskudte skatteaktiver. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

GÆLDSFORPLIGTELSE

Finansielle gældsforpligtelser indregnes ved lånoptagelse til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører samt anden gæld, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

SKATTEFORHOLD

Danske fonde bliver som udgangspunkt beskattet efter de samme regler, som gælder for virksomheder.

Men når fonde vælger at foretage uddelinger til almennyttige formål, kan de trække beløbet fra i den skattepligtige indkomst. Hensigten med denne bestemmelse er at tilskynde fondene til at foretage uddelinger.

Naturfondens bestyrelse har valgt at følge lovgivers intentioner og foretager derfor størst mulige udlodninger.

RÄBJERGHEDE FOTO: EIGIL TORP OLESEN

ÅRSRAPPORT 2016

AAGE V. JENSEN
NATURFOND

